

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/61071-7/61101

Sayı : 54045643-610- 1313
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

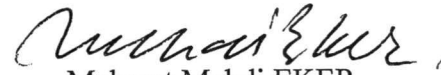
25...03/2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 25.02.2015 tarihli ve 43452547-120.00-216981 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Umut ORAN'a ait 7/61071, Adana Milletvekili Ali DEMİRÇALI'ya ait 7/61072, 7/61073, Kırklareli Milletvekili Turgut DİBEK'e ait 7/61074, Ankara Milletvekili Özcan YENİÇERİ'ye ait 7/61075, 7/61076, 7/61077, 7/61078, 7/61079, 7/61080, 7/61081, 7/61082, 7/61083, 7/61084, 7/61085, 7/61086, 7/61087, 7/61088, 7/61089, 7/61090, 7/61091, 7/61092, 7/61093, 7/61094, 7/61095, 7/61096, 7/61097, 7/61098, 7/61099, 7/61100, 7/61101, 7/61104, Antalya Milletvekili Gürkut ACAR'a ait 7/61102 ve İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin TANRIKULU'na ait 7/61103 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin cevabi görüşler ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

Ek: Cevabi görüşler 7/61071, 7/61072, 7/61073,
7/61074, 7/61075, 7/61076, 7/61077, 7/61078,
7/61079, 7/61080, 7/61081, 7/61082, 7/61083,
7/61084, 7/61085, 7/61086, 7/61087, 7/61088,
7/61089, 7/61090, 7/61091, 7/61092, 7/61093,
7/61094, 7/61095, 7/61096, 7/61097, 7/61098,
7/61099, 7/61100, 7/61101, 7/61102, 7/61103,
7/61104 (48 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi :Turgut DİBEK
Kırklareli Milletvekili
Esas No :7/61074

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlı TİGEM safkan Arap atı yetiştirip satmaktadır ve bu konudaki özel sektörün en büyük rakibidir. Gerek TİGEM gerekse özel yetiştiriciler tarafından yurtdışından birkaç sene önce ülkemiz Arap atçılığında kaliteyi yükseltmek amaçlı bazı ülkelerden ithal aygırlar ve kısraklar getirilmiştir.

Tüm koşular ile ilgili tek yetkili Bakanlık Müsteşarının başkanlık ettiği Yüksek Komiserler Kurulunda (YKK) TİGEM Genel Müdürü de vardır. YKK TİGEM'in satın aldığı ithal aygır ve kısraklardan doğan yavrularını her koşuya girebilir olarak belirlerken yine aynı zaman ve aynı koşullarda Bakanlık kontrolünde aynı denetimlere tabi tutularak Ülkemize getirilen ve damızlık belgesi verilen özel haraların sahip olduğu ithal aygırların yavrularının koşabileceği yarışlara sınır konulmuştur. Şampiyon olan atların şampiyonluklarının tescillendiği açık yarışlar diye bilinen koşuların hiçbirisine özel yetiştiricilerin atlarının girmesine izin verilmemektedir.

YKK'nın TİGEM'e izin verirken özel yetiştiricilerin atlarının yarışlara girmesini yasaklaması nedeniyle özel yetiştiricilerin atları uluslararası müsabakalardaki açık yarış kazanma şartlarını sağlayamamakta ve bu yüzden ülkemizi temsil edememektedir.

Buna göre,

SORU 1) YKK TİGEM'in yurtdışından getirdiği arap atlarının yavrularının her yarışa katılabilmesi kararını verirken, özel yetiştiricilerin aynı özellikteki atlarını yasaklamasının nedeni nedir?

SORU 2) YKK'nın kararı nedeniyle özel yetiştiricilerin mağduriyetlerinin giderilmesi için bu uygulamaya son verilecek midir?

SORU 3) YKK'nın yasağı nedeniyle açık yarışlara katılamayan özel yetiştirici atlarının uluslararası müsabakalara da bu yüzden katılmamaları Ülkemizin uluslararası camiada temsili hakkını engellemekte midir?

SORU 4) Babası ithal olduğu için açık yarışta koşması engellenen atlardan anneleri Türk menşeli olanlar, neden ithal statüsünde görülmektedir?

CEVAP 1-2-3-4) Yarış programlarının ne şekilde düzenleneceği ve hangi koşullara hangi atların katılacağı yolundaki düzenlemelerde en önemli amaç, at neslinin ıslahı ve teşviki ile ırk karakterlerinin korunması ve eşitlik ilkesidir. Esasen, atların sürat, mukavemet, cesaret, sağlık durumları ve verim kontrollerinin yarış sahalarında yapıldığı dikkate alındığında, ıslah işleminin uygulanmasına yardımcı olması bakımından yarış programlarının idari, mali ve hukuki durumlarını tespit etmek, Bakanlığımız atçılık politikasının bir gereğidir.

M. K.

Ülkemizde düzenlenen resmi programlı at yarışları; 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu ile 6132 sayılı Kanun hükümleri ve uluslararası yarış esasları ile memleket ihtiyaçları ve işin icaplarına göre Bakanlığımızca hazırlanarak, 19/4/2011 tarihli ve 27910 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulan At Yarışları Yönetmeliğinde belirtilen esaslar dahilinde yapılmaktadır.

At Yarışları Yönetmeliğinde safkan Arap atlarının koşuya katılma şartları 25 inci maddesi hükmü gereği, koşuların şartlarını düzenlemek ve aksini belirtmek suretiyle yıllık yarış programlarında koşulara yeni şartlar koymak hak ve yetkisi Bakanlığımıza verilmiştir.

Ülkemiz, Dünya Arap Atı Organizasyonu’na (WAHO) 1997 yılında asil üye olarak kabul edilmiştir. Bu organizasyon, Arap atlarının saflığını korumak, yetiştirmenin uluslararası geçerli ıslah kuralları dahilinde yapılmasını sağlamak ve üye ülkelerin safkan Arap atı Stud Book’larının hazırlanmasına yardımcı olmak ve bunları kabul ederek, onaylama yetkisine sahiptir. WAHO’nun dahi, ülkemizde düzenlenen at yarışları programı ve şartlarına müdahale yetkisi bulunmamaktadır.

Yarış Otoritesi olan Bakanlığımızca hazırlanan 2015 yılı at yarışları genel hükümlerinde atların yetiştirilme şartlarına göre koşulara katılabileceği gruplar belirlenmiştir. Bu gruplar;

- DH grubu;
  - Devlet Harası yetiştirmesi olan atların katılabileceği koşuları,
- DHÖ grubu;
  - Devlet Harası yetiştirmesi olan atların katılabileceği koşuları,
  - Anası ve babası Devlet Harası Yetiştirmesi olup 1983 ve sonrası doğumlu olan özel yetiştirme atlar ve bunların soyundan gelen atlar ile bu atların Devlet Harası Yetiştirmesi veya Devlet tarafından ithal edilen veya Devlet tarafından satın alınan aygırlar ile çiftleşmesi sonucu doğan atlar ve bunların soyundan gelen atların katılabileceği koşuları,
  - 1983 yılından sonra ithal edilen dişi Arap atlarının veya ana karnında ithal edilen dişi Arap atlarının Devlet Harası Yetiştirmesi veya Devlet tarafından ithal edilen veya Devlet tarafından satın alınan aygırlar ile çiftleşmesi sonucu doğan atlar ve bunların soyundan gelen atların katılabileceği koşuları,
- DHÖW grubu;
  - Devlet Harası yetiştirmesi olan atların katılabileceği koşuları,
  - Anası ve babası Devlet Harası Yetiştirmesi olup 1983 ve sonrası doğumlu olan özel yetiştirme atlar ve bunların soyundan gelen atların katılabileceği koşuları,
  - WAHO’ ya kayıtlı Arap atları ile bunların DHÖ şartına uyan veya WAHO’ ya kayıtlı atlarla birleşmesi sonucu oluşan atlar ve bunların soyundan gelen atların katılabileceği koşuları,
  - 2011 yılı itibarı ile en az 4 jenerasyonu belli olan WAHO’ya kayıtlı Arap atları ile bunların DHÖ şartına uyan veya en az 4 jenerasyonu belli olduğu WAHO’ya kayıtlı atlarla birleşmesi sonucu oluşan atlar ve bunların soyundan gelen atların katılabileceği koşuları,
- ULS-W grubu;
  - 2011 yılı itibarı ile en az en az 4 jenerasyonu belli olan WAHO’ya kayıtlı yerli ve yabancı Arap atları ile bunların soyundan gelen atların katılabileceği koşularıdır.

2015 yılı at yarışları genel hükümlerin 4 üncü maddesinin (b) bendinde de "Arap atlarına mahsus koşulara, At Yarışları Yönetmeliği'nin 25. maddesinin (1). ve (3).bentlerinde belirtilen atlar katılabilir. Ancak, Cumhuriyet, T.B.M.M. ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Koşularına Yönetmeliğin 25. maddesinin (2). bendinde yazılı atlar katılabilir."

Safkan Arap atlarına mahsus yarış programları incelendiğinde, bu programın bir sistem içinde yapıldığını görmek mümkündür. Koşu türlerine göre belli orantılar içinde ikramiyeler konulmuş olup, koşu türlerine göre maddi yönden at sahiplerini zarara sokacak bir durum mevcut değildir.

DH, DHÖ, DHÖW, TR ve ULS-W gibi şartlar konularak uluslar arası kabul görmüş at neslini ıslah edici kriterlere göre yetiştirilmiş nesilleri teşvik amacı güdülmektedir. Safkan Arap atlarına mahsus ırk vasıflarını muhafaza etmek ve bu saflığa gölge düşürücü, endişe verici ve tereddüt ettirici halleri önlemek için gerekli tedbirlerin alınması, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu ile Yarış Otoritesi olan Bakanlığımıza verilmiş bir görevdir.

Yine, ülkemizde bulunan muhtelif kan hatları ile elde edilen tayların yarış sahalarında koşu performanslarını görmek ve neticede, damızlığa ayrılacak aygır ve kısrakların değerlendirilmeleri yapılarak, Bakanlığımız tarafından damızlık belgeleri verilmesinde, bu ve benzeri hususlar kriter olarak kullanılmaktadır.

Safkan Arap atlarına 2015 yılında tahsis edilen 2.203 koşunun;

- 4 adedi (DH),
- 283 adedi (DHÖ),
- 1469 adedi (DHÖW),
- 3 adedi (ULS-W),
- 444 adedi (BOŞ/DİĞER) koşu grubundadır.

Görüleceği üzere, WAHO'ya kayıtlı tüm atlar 2015 yılında 1469 (DHÖW), 3 (ULS/W) ve 444 (BOŞ/DİĞER) olmak üzere toplam 1916 koşuya katılma imkanına sahip olup, bunun oranı toplam % 86,97 ve ikramiye oranı ise toplam %71,28'dir.

Devlet Haralarında yapılan yetiştiriciliğin temeli, ıslah yoluyla safkan Arap atı yetiştiriciliğini bir sistem içinde yapmaktır. At yarışlarının, at yetiştiriciliğinin özendirilmesi dışında, Devlet Haralarında at yetiştirilmesi çabalarının sonucunun saptanması da büyük önem taşımaktadır. Böyle bir amaçtan hareket edildiğinde, bu tür haralarda yetişen atlara has yarışlar düzenlenmesi veya bazı atlara yarışlara katılma bakımından kısıtlama getirilmesi, bu amacın gerçekleştirilmesinin tabii sonucudur.

Handwritten signatures